

NR 1

MEDBORGARFÖRSLAG ANGÅENDE RÄTTELSE AV STYRDOKUMENT FÖR GÄSTABUDSTADEN AB

Jag föreslår att kommunfullmäktige i Nyköpings kommun beslutar att det av kommunen helägda bolaget Gästabudstaden AB ges styrdokument (bolagsordning och ägardirektiv) som är synkroniserade med varandra och därmed blir utformade utifrån vad kommunallagen tillåter. Det innebär att kommunstyrelsen skall ges i uppgift att bereda ett ärende till kommunfullmäktige som rättar till nuvarande brist på balans mellan innehållet i bolagsordningen och ägardirektiven för Gästabudstaden AB.

Gällande ägardirektiv medger i strid mot både kommunallagen och bolagsordningen avsteg från självkostnadsprincipen. På samma lagstridiga sätt framgår av ägardirektiven att bolaget skall ha som mål att drivas affärsmässigt med en direktavkastning på minst 2 % per år. Sådana obegränsade vinstkrav är inte möjliga att sätta upp för ett allmännyttigt kommunalt bolag som i stället styrs av självkostnadsprincipen.

Kommunfullmäktige skall efter kommunstyrelsens beredning besluta på sätt att bolagsordningen och ägardirektiven är i överensstämmelse med vad som enligt kommunallagen gäller för det allmännyttiga bolaget Gästabudstaden AB. Mer konkret betyder det att självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen och lokaliseringsprincipen skall framgå av såväl bolagsordningen som ägardirektiven för Gästabudstaden AB. Avkastningskravet för bolaget skall anpassas härefter. Detta innebär att kommunfullmäktige måste rätta till de fel som både kommunstyrelsen och kommunfullmäktige själva är orsak till genom tidigare beredning resp. slutligt beslut avseende bolagets styrdokument.

MOTIVERINGEN TILL FÖRSLAG NR 1

Kommunfullmäktiges ägardirektiv för Gästabudstaden AB är på sätt som framgår ovan oförenliga med både kommunallagen och bolagsordningen. Fullmäktige har alltså i ett tidigare skede efter beredning av kommunstyrelsen fattat ett felaktigt beslut. Om beslutet hade överklagats av kommunmedlem till förvaltningsdomstol genom laglighetsprövning hade domstolen upphävt fullmäktiges beslut som olagligt. Medborgarförslaget syftar till att få till stånd kommunal självrättelse.

Att kommunstyrelsen i sin lagstadgade uppsikt visavi bolaget inte redan för länge sedan uppmärksammat och rättat till felaktigheterna i ägardirektiven tyder på att uppsikten inte fungerar. En sådan allvarligt drabbar ytterst fullmäktige och kommunmedlemmarna som inte får adekvat information om bolagets verksamhet. Bristen på fungerande uppsikt från kommunstyrelsen kan i särskild ordning granskas av den kommunala revisionen utifrån den självständiga ställning som varje revisor har när det gäller att välja granskningsobjekt.

NR 2

MEDBORGARFÖRSLAG ANGÅENDE NÖDVÄNDIG AKTIV TILLSYN VISAVI GÄSTABUDSTADEN AB MOT BAKGRUND AV HAVERERAD BREDBANDSUTBYGGNAD I STAVVIK

Jag föreslår att kommunfullmäktige genom eget beslut tillser att kommunstyrelsen sköter sin lagenliga uppsiktsplikt gentemot Gästabudstaden AB på det sätt som krävs för att kommunallagens likställighetsprincip skall kunna uppfyllas i bolagets verksamhet med bredbandsutbyggnad i glesbygd. Förslaget har sin bakgrund i den uteblivna utbyggnaden av fiberindragning till Stavvik som orsakats av Gästabudstaden AB:s försumliga arbetsmetod. Fullmäktiges beslut är nödvändigt på grund av att kommunstyrelsen inte skött sin uppsiktsplikt mot bolaget i denna centrala fråga.

Mer konkret skall kommunstyrelsen av fullmäktige ges i uppdrag att tydliggöra för Gästabudstaden AB att det legala ledningsrättsförfarandet måste användas av bolaget för att bryta den blockering av fiberutbyggnaden som en enda fastighetsägare orsakat under flera år för närmare 50 fastighetsägare i Stavvik. Med hänsyn till fastighetsägarens starka motstånd mot fiberindragning till Stavvik har det bara varit möjligt att upprätthålla likställighetsprincipen i bredbandsutbyggnaden genom ett förfarande med ledningsrätt. Denna legala väg för att lösa upp blockeringen i Stavvik har dock bolaget medvetet valt bort och därefter annullerat samtliga påtecknade kontrakt om markupplåtelse från fastighetsägarna.

Det står utom tvivel att kommunstyrelsen inte skött sin uppsikt över Gästabudstaden AB eftersom bolaget kunnat sätta i system att inte tillämpa likställighetsprincipen i arbetet med bredbandsutbyggnaden i Stavvik. Det krävs därför att kommunfullmäktige som högsta beslutande organ och ägarrepresentant ger kommunstyrelsen i uppdrag att tydliggöra för bolaget att ledningsrätt skall sökas hos lantmäterimyndigheten för att häva blockeringen av fiberutbyggnaden i Stavvik.

MOTIVERINGEN TILL FÖRSLAG NR 2

Genom externa rättsutredningar 2019-09-08 och 2019-12-18 (kommunens diarienumr. KK 19/583:4) angående förhållandet mellan ägaren Nyköpings kommun och Gästabudstaden AB har framkommit allvarliga brister beträffande både ägarens grundläggande styrdokument för bolaget, bolagsledningens och dess projektlednings agerande samt hur uppsiktsplikten mot bolaget hanterats av kommunstyrelsen. Utredningarna har utförts av [REDACTED], tidigare förbundsjurist vid Avdelningen för Juridik, Sveriges Kommuner och Landsting, Stockholm.

Ett av de grundläggande misstagen var att tidigare VD:n för Gästabudstaden AB [REDACTED] genom ett bolagsinternt beslut 2014 fastställde principen att bolaget inte skulle använda sig av ledningsrättsförfarandet. Genom detta vårdslösa agerande från bolagsledningen kom närmare 50

fastighetsägare i Stavvik att stå utan indragning av fiber trots många års förberedelser, intresseanmälningar och kontraktsskrivningar angående markavtal. Den 28 februari 2019 "annullerade" bolaget fastighetsägarnas sedan länge påtecknade kontrakt avseende markupplåtelse med skälet att en fastighetsägare inte frivilligt upplåtit sin mark för indragning av fiber. Denne ende fastighetsägare hade under flera år haft samma negativa inställning utan att Gästabudstaden AB sökt ledningsrätt hos lantmäterimyndigheten. Bolagets projektledning hade i stället på ett obehörigt sätt gentemot Stavviks Samfällighetsförening gjort sig till tolk för den trilskande fastighetsägarens krav, vilket föreningens styrelse reagerade skarpt mot, se rättsutredningen 2019-09-08, kommunens dnr KK 19/583:4. Om ledningsrätt söktes från början hade blockeringen av fiberutbyggnaden undanröjts mot en smärre intrångsersättning för fastighetsägaren i fråga.

Bolagsordningen kräver i enlighet med kommunallagen att Gästabudstaden AB tillämpar självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen och lokaliseringsprincipen visavi kommunmedlemmarna. För ett allmännyttigt kommunalt bolag som Gästabudstaden AB är de angivna ramarna inte annorlunda än för kommunen som myndighet. Ägardirektiven och bolagets faktiska verksamhet avviker öppet från vad bolagsordningen anger som tillåtet och företaget ägnar sig åt verksamhet i strid mot både självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen.

Ett stort antal fastighetsägare i Stavvik har genom bolagets vårdslösa agerande i fråga om att medvetet sätta likställigheten ur spel (resultatet av att inte söka och beviljas ledningsrätt) blivit grundlurade av bolaget. Härtill kommer att Nyköpings kommun i sin centrala roll som ägare och uppsiktspliktig via kommunstyrelsen inte vidtagit någon synlig åtgärd för att förmå bolaget att korrigera sitt felaktiga handlande.

Kommunstyrelsen har ända sedan sin kännedom om "Stavviksfallet" haft möjlighet att aktivt utöva sin löpande uppsiktsplikt visavi Gästabudstaden AB. Det är nu drygt ett år sedan. Trots de för kommunstyrelsen och kommunjuristen [REDACTED] kända externa rättsutredningarna har kommunstyrelsen inte i något avseende tillfört information som kastar ljus över hur uppsiktsskyldigheten har hanterats gentemot bolaget. Inte heller har kommunstyrelsen förklarat hur det kan komma sig att bolagsordningen och ägardirektiven inte stämmer överens i fråga om den ekonomiska driften.

Enligt uppgift från kommunjuristen [REDACTED] till [REDACTED] har bolaget bedrivit verksamheten på affärsmässiga villkor trots att självkostnadsprincipen i bolagsordningen inte medger sådan drift. Ett bolag som bedrivs på rent affärsmässiga villkor behöver inte tillämpa likställighetsprincipen men till denna bolagskategori hör inte Gästabudstaden AB. Bolaget är i stället ett allmännyttigt kommunalt bolag med av kommunallagen givna ramar för hur kunderna, dvs kommunmedlemmarna, får hanteras.

Som framgått behöver fastighetsägarna i Stavvik aktiva kommunala åtgärder genom att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i förening ser till att Gästabudstaden AB ändrar sin passiva och otillbörliga arbetsmetod på ett sätt som möjliggör en fiberutbyggnad i Stavvik. Den långvariga blockeringen av utbyggnaden i området måste brytas av bolaget genom att ansökan om ledningsrätt snarast inges till lantmäterimyndigheten.

För att i stället uttrycka saken rent politiskt utifrån vad som hänt i Stavvik går det inte att på något annat sätt implementera regeringens högt ställda krav på att bredbandsutbyggnaden skall medverka till en levande glesbygd.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]